

ת"פ 2069/11/19 - מדינת ישראל נגד ראם שבתאי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 2069-11-19 מדינת ישראל נ' שבתאי

לפני
בעניין: כבוד השופטת חנה מרים לומפ
מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז
ירושלים (פלילי) על ידי ב"כ עו"ד עופרי מלצר
המאשימה
נגד
ראם שבתאי
על ידי ב"כ עו"ד קובי בן שטייה
הנאשם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן, בעבירת הצתה לפי סעיף 448 רישא לחוק העונשין התשל"ז 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"). לא הייתה בין הצדדים הסכמה לעניין העונש, אך הוסכם כי הטיעונים לעונש ישמעו לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן וכי העונש לו תעתור המאשימה יהיה בתחתית מתחם העונש ההולם.
2. על פי המבוא לכתב האישום המתוקן, במהלך האירועים שיפורטו להלן היה הנאשם עובד במחלקת התברואה בעיריית ירושלים (להלן: "**האגף**"). באותה עת היה גיל גורני מנהל אגף התברואה (להלן: "**המתלונן**").
3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 24.9.19 בשעה 00:15 או בסמוך לכך, לאחר שערך הכנות מוקדמות וסיוור מקדים, בסמוך לביתו של המתלונן ברחוב יהלום 13 במושב אבן ספיר (להלן: "**המקום**"), הגיע הנאשם למקום רכוב על קטנוע שבבעלותו מסוג ג'וי מקס מ.ר. 51-753-78 כשהוא מצויד בבנזין על מנת להצית את הרכבים בבעלותו של המתלונן. משהגיע הנאשם אל המקום והבחין ברכבו של המתלונן וברכבם של אשתו ובנו הציתם וגרם לנזקים הבאים:

- א. הנאשם הצית כליל את רכבו של המתלונן מסוג סקודה אוקטביה ל.ז. 665-601-49.
- ב. הנאשם הצית כליל את רכבה של אשת המתלונן מסוג מאזדה 2 ל.ז. 73-653-54.
- ג. הנאשם הבעיר את מושב הנהג בחלל תא הנוסעים ברכב מסוג פיאט פונטו ל.ז. 41-024-58.
4. בעקבות ההצתה הגיעו למקום 3 צוותי כיבוי וכיבו את השריפות באמצעות קצף כיבוי.

5. בגדרי הסדר הטיעון הגיעו הצדדים להסכמה עובדתית לפיה הרכבים היו מרוחקים מביתו של המתלונן.

תסקירי שירות המבחן

6. מתסקיר שירות המבחן מיום 14.1.21 עולה, כי הנאשם בן 37, נשוי ואב לשלושה ילדים בטווח הגילאים 7-13 שנים. הנאשם תיאר מצב כלכלי תקין ואשתו תומכת בו נוכח המשבר עמו הוא מתמודד מיום מעצרו. טרם מעצרו התגורר הנאשם עם בני משפחתו בירושלים בדירה שבבעלותו ועבד בעיריית ירושלים במחלקת התברואה. כיום הוא עובד כמחסנאי במחסן לכלים חד פעמיים ובשיווק סולר. משפחת מוצאו מונה זוג הורים ושישה ילדים כאשר הנאשם הוא השני בסדר הלידה. אביו בן 68, במהלך חייו עבד כמנהל מחסן בסופר וכעצמאי בתחום התחבורה וכיום הוא פנסיונר. אמו בת 68 שנים ועד לפני כמספר חודשים עבדה כגננת. הנאשם מסר, כי אביו עבר אירוע לבבי לפני כשלוש שנים ובעקבותיו יצא לפנסיה. הוא ואביו מקיימים קשר יומיומי. הוריו נפרדו לאחרונה, ובעקבות פרידתם התחזק הקשר בינו לבין אמו, והוא שכר לה דירה בסמוך אליו ונוהג לדאוג ולתמוך בה בכל היבטי חייה ובכלל זה בפן הכלכלי. הנאשם מסר, כי בעקבות פרידת הוריו חווה משבר רגשי משמעותי.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה ובמסגרת המגמות קיבל תעודת עוזר חשמלאי. הוא שירת שירות צבאי מלא בחיל האוויר בתפקיד נהג של מפקד היחידה. לאחר שירותו הצבאי הוא עבד בחברת כבלים כטכנאי שירות במשך שנה ובשנת 2006 החל לעבוד בעיריית ירושלים במחלקת תברואה. במקביל לעבודה בתחום התברואה עבד גם בעבודות מזדמנות שונות. שנה טרם מעצרו הוא רכש עסק לשיווק סולר להסקה בו עסק עד למעצרו. כאמור, כיום הוא עובד במחסן למוצרים חד פעמיים ובשיווק הסולר.

7. אשר למצבו הבריאותי מסר הנאשם, כי הוא סובל מ"אסתמה". עוד מסר כי הוא סובל מפריצת דיסק בעקבות תאונת אופנוע שעבר בשנת 2011 ותאונת עבודה בשנת 2016. על רקע הכאבים הוא נוטל משככי כאבים.

8. אשר לביצוע העבירה, מסר הנאשם כי ברקע לביצועה המצב הקשה ששרר בעיריית ירושלים חצי שנה עובר לאירוע אותו הגדיר כ"כאוס", על רקע פיטורים תכופים ושינויים ארגוניים במחלקת התברואה. הנאשם סיפר, כי נוכח כיצד מפטרים את חבריו וחווה כאב רגשי בשל כך. הוא ציין, כי מאחר שהוא עובד עם וותק של 13 שנים לא היה מועמד מידי לפיטורין, אך ציין כי בכל זאת חש שבסופו של דבר גם הוא עשוי להיפגע מכך, וחש חרדה לפרנסתו וליציבותו. הנאשם לקח אחריות לאמור בכתב האישום, אולם לצד זאת מסר כי לא רצה לפגוע במנהלו ובמשפחתו וביקש להזהיר אותו ולגרום לו לחדול ממעשיו. הנאשם הוסיף, כי פעל מתוך כאב ורצון לזעוק את זעקתו, שכן לפיטורי עובדים יש השלכה על משפחות שלמות, וכאשר חש שהשיח המקובל בעבודה לא הועיל ולא זכה לאוזן קשבת פעל כמתואר מתוך סערת רגשות ומצוקה. עוד ציין הנאשם, כי הוא לא היה מעוניין לפגוע בגוף אלא ברכוש במטרה להזהיר ולשים קץ להתנהלות ששררה בזמנו במקום עבודתו. הוא תיאר כי הגיע למקום עוד קודם ביצוע העבירה, אך נמלך בדעתו ולא הצית את הרכבים מאחר שראה במקום אנשים. כמו כן מסר, כי התעוררו בו מחשבות שקראו לחזור בו ולא לבצע את העבירה, אך הוא לא הצליח לעצור את עצמו. לדבריו, הוא ביצע את העבירה באופן עצמאי ולא שיתף אחרים בכוונתו לבצעה.

9. הנאשם הדגיש, כי כיום הוא מבין ש"עשה מעשה שלא יעשה" כלשונו, חש חרטה על שעשה ומבין שמדובר במעשה חמור, לא מוצדק. הנאשם מבין את חומרת מעשיו ובפרט את השלכותיו והפוטנציאל לפגיעה בנפש. הנאשם הביע נכונות ורצון להשתלב בהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן.

10. בהתייחס לנפגעי העבירה, ציין הנאשם כי יתכן שגרם להם לפחד, והבין כי חדר למרחב האישי של משפחתו של

הממונה עליו ופגע בו.

11. אשר לגורמי הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום- גורמי הסיכון כוללים את התרשמות שירות המבחן מאלמנטים של תכנון העבירה המתאפיינים בדפוסים עבריינים, אשר עולים בפער לתיאורו הכללי המתפקד. עוד יש לשקול את קשייו בשלב זה להתבונן על מעשיו, מניעיו ודפוסיו באופן כן ומעמיק ולהכיר בחלקיו הפוגעניים. כמו כן נלקח בחשבון, כי הנאשם זקוק ליציבות וביטחון ועשוי להתמודד עם ערעור בביטחונו באופן משברי וככל הנראה גם תוקפני וחסר שיקול דעת, כאשר לא ניתן לרגשותיו ביטוי בשיח. עוד נשקלו בגורמי הסיכון אופי העבירה, חומרתה והשלכותיה הפוטנציאליות. מאידך, גורמי הסיכוי כוללים את התרשמות שירות המבחן, כי הנאשם מכיר בעובדות כתב האישום, מביע חרטה ראשונית על מעשיו ומבטא נכונות ורצון להעמיק את הטיפול בשירות המבחן. בנוסף, התרשם שירות המבחן, כי ההליך המשפטי מהווה גורם מרתיע ומטיל מורא עבורו, וכי הוא משתף פעולה בטיפול שירות המבחן ומסוגל להכיר באופן ראשוני בחומרת מעשיו ומורכבותם. עוד נלקחו בחשבון יכולותיו לגלות אחריות כלפי בני משפחתו, יכולת תעסוקה והעדד עבר פלילי קודם. כמו כן הנאשם ביטא נכונות להמשיך בטיפול בשירות המבחן.

12. לסיכום, שירות המבחן התרשם כי הנאשם נמצא כיום בשלבים ראשוניים של הכרה במעשיו, לאור זאת ולנוכח חומרת העבירה, כאשר הנאשם משתף פעולה בטיפול שירות המבחן בו מצוי בשלב ראשוני להערכת שירות המבחן, ולכן זקוק להמשך העמקה באשר להתנהגות אימפולסיבית ופוגענית כלפי האחר ועבודה על דפוסים חשיבה בעייתיים. על כן סבר שירות המבחן, כי יש לאפשר לנאשם להמשיך בהשתלבותו בהליך טיפולי ומעמיק, אשר יסייע לו לעמוד על דפוס התנהגותו ומניעיו העמוקים העומדים בבסיס העבירה. עוד סבר שירות המבחן, כי נדרשת תקופת ניסיון טיפולי אשר במהלכה יבחן יחסו של הנאשם למעשה העבירה, יכולתו להעמיק בהתנהלותו ולקחת אחריות מעמיקה. לאור זאת, המליץ שירות המבחן על דחיית עניינו בשלושה חודשים. במהלך תקופת הדחייה הנאשם ימשיך בטיפול הקבוצתי בו הוא מצוי ושירות המבחן יעקוב אחר התקדמותו בטיפול ובמידת הצורך ייבחנו אפשרויות נוספות. בשל בקשת המאשימה שלא לקיים דיון במהלך הסגר ששרר בחודש ינואר 2021, ולאור המלצת שירות המבחן שמיעת הטיעונים לעונש נדחו ליום 13.4.21, לאחר ששירות המבחן יגיש תסקיר משלים בעניינו של הנאשם.

13. מתסקיר שירות המבחן המשלים מיום 7.4.21 עולה, כי בתקופת הדחייה הנאשם שולב בשירות המבחן בקבוצה טיפולית החל מיום 9.3.21, אשר עניינה עבודה על דפוס תקשורת והתנהלות מקדמים. במסגרתה הנאשם הגיע לשני המפגשים הראשונים שהתקיימו ונותרו עוד 15 מפגשים. במהלך המפגשים הנאשם שיתף במצבו והיווה משתתף פעיל וקשוב ליתר המשתתפים. שירות המבחן ציין, כי הנאשם מצוי בשלב הראשוני של הטיפול, בתהליך היכרות והסתגלות, כאשר בשלב זה עוד לא ניתן לגבש רושם לגבי יכולתו להיעזר בהליך טיפולי. עם זאת, מנחות הקבוצה התרשמו, כי הוא מגויס לטובת ההליך. בשיחה שהתקיימה עם הנאשם הוא שיתף כי אי הוודאות באשר למצבו המשפטי משפיעה עליו רבות והיא מקור למתח וחרדה. לדבריו הוא מתקשה לישון, מרבה להתכנס בתוך עצמו וחרד למצבו הכלכלי אשר לדבריו עשוי להיות מושפע מהחלטות בית המשפט. הנאשם ציין, כי הוא מאמין בדרך הטיפולית וחש מחויבות אליה ומעוניין להעמיק את הטיפול ולהיתרם ממנו ככל האפשר. לאור האמור, ומאחר שהנאשם מצוי בתחילתו ההליך הטיפול, שירות המבחן בא בהמלצה לדחות את עניינו בעוד שלושה חודשים במהלכם ימשיך שילובו בטיפול, יעמיק במניעיו לביצוע העבירה ודרכי התמודדות נורמטיביים למצבי דחק ולחץ. לאור המלצת שירות המבחן, הטיעונים לעונש נדחו ליום 6.7.21 לאחר ששירות המבחן יגיש תסקיר משלים בעניינו של הנאשם.

14. מתסקיר שירות המבחן המשלים מיום 5.7.21 עולה, כי במהלך תקופת הדחייה הנאשם המשיך את הטיפול במסגרת הקבוצה ההטרוגנית בשירות המבחן. ממנחי הקבוצה נמסר, כי הנאשם הגיע לכל המפגשים כנדרש למעט המפגש האחרון, לאחר שמסר מראש כי הוא אינו חש בטוב. כמו כן נמסר, כי בתחילת ההליך הקבוצתי היה נראה שהנאשם מופנם, סגור ומתקשה לדבר על עצמו. לצד זאת הוא הרחיב בנוגע למחירים שמשלם בגין ההליך המשפטי ושיתף במצוקה שחוזה ובכך שאילו הייתה ניתנת לו האפשרות הוא היה רוצה לחזור לחייו הקודמים. בהמשך הנאשם שיתף, כי מעצרו ובפרט שהייתו בתנאי מעצר בית היוותה עבורו טלטלה שגרמה לו לעצור ולהתבונן על חייו ועל השתלשלות האירועים שהובילו אותו לנקודת השפל בחייו. עוד עולה מהדיווח כי עם התקדמות הקבוצה הנאשם צבר ביטחון ופיתח תחושות אמון במנחות ובמשתתפים והצליח לשתף בכנות ובאומץ על מערכות היחסים בחייו, כאשר מנחי הקבוצה התרשמו, כי הוא מצליח להתמקד גם בקושי, בכאב, ובתסכול ולא רק בחלקים חיוביים ומתפקדים. במהלך ההשתתפות בקבוצה הנאשם עסק בסוגיות הקשורות בהתמודדות עם חוסר שליטה ואי ודאות במצבים שונים בחייו ובפרט אשר למצבו המשפטי, דבר שבא לידי ביטוי גם ברקע לביצוע העבירה וגם סביב ההתמודדות שלו עם תנאי המעצר. עוד צוין, כי סביב העיסוק ועיבוד מעשה העבירה בקבוצה חשו כי הנאשם מבטא מבוכה ובושה לספר על העבירה לאחרים בקבוצה. לצד זאת, הצליח לשתף בכנות את שעשה, ושיתף בנזק שנגרם לו ובפגיעה במתלוננים שאותה לדבריו רק הבין בדיעבד, כאשר בתחילה חשב שפגיעה ברכוש אינה נוראית כמו פגיעה בגוף ולא הבין את הסיכון הפוטנציאלי הרה האסון אשר היה מגולם במעשיו. בנוסף הנאשם ציין, כי היה מעוניין להתנצל לפני נפגעי העבירה. להתרשמות המנחות, הנאשם מקבל על עצמו אחריות על מעשה העבירה, ומבין את דפוסיו הבעייתיים בהם דפוס ריצוי, וקשיי התמודדות עם מצבי דחק ולחץ אשר הובילו אותו, בין השאר, לבצע את העבירות. באשר להמשך הטיפול, להערכתם ישנו צורך בהעמקת הטיפול בתחום של ניהול רגשות, הכרה במצב הרגשי, בדפוסים המניעים אותו, במקורם ובביטוי שלהם בפועל וההשלכות הפוטנציאליות של דפוסים אלו. זאת לצד המשך פיתוח ותרגול של מיומנויות בריאות ודרכי התמודדות מטיבים עם מצבי לחץ ומשבר.

15. בפגישה שהתקיימה עם שירות המבחן הנאשם שיתף, כי ההשתתפות בקבוצה סייעה לו להבין את חומרת מעשיו, לבחון מחדש את אופן התנהלותו מול קבוצת השווים והשפעותיהם עליו סביב מעשה העבירה ובכלל ולהציב גבולות להתנהגותו. לדבריו הוא למד לשתף אחרים ברגשותיו ולהסתייע בהם. כמו כן, הוא חזר והביע חרטה על מעשה העבירה. הנאשם הסביר התנהלותו על רקע חששו כי בקרוב יפטר מעבודתו, ותחושות לחץ וחרדה שנלוו לכך ואף לובו על ידי עמיתים מהעבודה. לדבריו, במצבים דומים של סכסוכים בעירייה מחלוקות נפתרו בדרכים דומות וכי במסגרת עבודתו ראה לא אחת פחי אשפה שהוצתו ולפיכך נטה למזער השלכות המעשה. לדבריו כיום הוא מבין שטעה במחשבות אלה שאף נועדו להכשיר את מעשיו. כמו כן במהלך הפגישה הנאשם סיפר על חששותיו מההשלכות הצפויות אם יוטל עליו עונש מאסר בפועל, בכלל זה ציין את המצב הכלכלי הדחוק של משפחתו, וכן את המרחק מילדיו אשר נכון לעכשיו אינם מודעים למצבו המשפטי. אשר להמשך טיפול, הנאשם ציין כי חש שמיצה את ההליך הקבוצתי ולאחר שהוסבר לו עמדת שירות המבחן לפיה הוא זקוק להמשך טיפול מעמיק, הוא מסר כי יסכים להשתלב בטיפול על פי המלצת שירות המבחן.

16. שירות המבחן, המליץ על הליך טיפולי ממושך שיש בו כדי לסייע לנאשם לגבש מוקד שליטה פנימי, אשר יש בו למתן תגובותיו למצבי דחק ודחק חיצוניים, להפחית הלחץ, ולפעול מתוך מוקד שליטה פנימי שקול ומחושב. שירות המבחן סבר, כי יכולת זו יש בה כדי להוות גורם שיקום ממשי ומפחית סיכון. לאור זאת, שירות המבחן המליץ על הטלת צו מבחן לשנה במסגרתו ישולב בקבוצה טיפולית בשירות המבחן.

17. אשר לשאלת העונש, לאור שיתוף הפעולה עם שירות המבחן, קבלת האחריות על מעשה העבירה, החרטה על מעשיו והרצון לניהול אורח חיים נורמטיבי. ועל מנת שלא לפגוע בהליך השיקום ולצד חומרת העבירה והשלכותיה האפשריים, בנוסף לצו המבחן, שירות המבחן בא בהמלצה על הטלת עונש מאסר למשך תשעה חודשים שירוצה בעבודות שירות כענישה מוחשית ומציבת גבול, אשר תאפשר לנאשם להמשיך בהליך הטיפול בשירות המבחן. עוד הומלץ על עונש מותנה ופיצוי כספי.

18. לאור המלצת שירות המבחן הוריתי לממונה על עבודות שירות להגיש חוות דעת עד ליום 6.9.21 וכן שבמקביל הנאשם ימשיך בתוכנית הטיפולית בשירות המבחן.

19. מתסקיר שירות המבחן המשלים מיום 5.9.21 עולה, כי הנאשם מסר שהוא דרוך לקראת גזר דינו, אולם חש כי בשונה מהעבר הוא מקבל בהבנה את הסיטואציה בה נתון ומבין כי מצבים של חוסר שליטה מעוררים אצלו קושי, ועצם המודעות לכך מפחיתה אצלו את תחושת הדחק והלחץ. כמו כן שיתף כי אם יוטל עליו צו מבחן, הוא מסכים להשתלב בטיפול המשך, על אף תחושותיו כי קיבל כלים משמעותיים להתמודדות עם קשיים עד כה, וכן הכרה במצבי סיכון והיגררות להתנהגות אסורה.

20. לאור המשך התרשמות מנחי הקבוצה, כי הנאשם נתרם מהטיפול בו שולב, וכן הסכמתו להשתלב בטיפול המשך, שמטרתו חידוד הכלים הראשוניים שקיבל עד כה, ותרגול מיומנויות התמודדויות מעשיות ומתוך מטרה להפחית מסוכנות בעתיד, שירות המבחן שב על המלצתו השיקומית והעונשית, כאמור בתסקיר הקודם.

21. מחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 25.8.21 עולה, כי הנאשם נמצא מתאים לבצע עבודות שירות במגבלות.

טיעוני הצדדים לעונש

22. המאשימה הגישה, במסגרת הראיות לעונש, תצהיר נפגע עבירה וכן המתלונן מר גיל גורני ביקש למסור עדות במסגרת הטיעונים לעונש. מדבריו ומתצהירו עולה, כי נגרמו למתלונן ולבני משפחתו נזקים נפשיים משמעותיים. כל בני המשפחה חוו טראומה קשה לאחר שהתעוררו בשעת לילה מאוחרת לקולות פיצוצים בסמוך לביתם, וראו להבות ענק בחצות הלילה. האירוע טלטל את שגרת חייהם וגרם לאשתו ולילדיו לחרדות קשות והן נזקקו לטיפול אנשי מקצוע. בנוסף, האירוע זכה לחשיפה תקשורתית דבר שגרם לו למשפחתו הגרעינית ולבני משפחתו המורחבת המתגוררים במושב לפגיעה קשה בפרטיותם.

23. ב"כ המאשימה ציינה, כי הערכים המוגנים שנפגעו הם שלמות הגוף והרכוש, וכן נפגעו תחושת הביטחון של המתלונן והציבור. המחוקק הביע עמדתו על חומרת העבירה בכך שקבע לצידה עונש מאסר של עד 15 שנות מאסר.

24. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, מדובר במעשים חמורים כאשר הוצתו שלושה רכבים בשכונת מגורים באישון לילה, ומדובר בנזק ממזין משמעותי. מעבר לנזק בפועל שנגרם, הנזק הפוטנציאלי חמור מאוד, שכן בקלות יכלה האש להתפשט ולגרור לפגיעה משמעותית בחיי אדם, במיוחד כאשר השריפה מתבצעת באישון לילה ועלולה שלא להתגלות עד שהנזק יהיה קטלני. מדובר באירוע יזום לאחר מחשבה, תוך הצטיידות בדלק ותוכנית מילוט. הנאשם היה יכול לסגת ממעשיו בכל שלב משלבי האירוע. חלקו של הנאשם באירוע היה משמעותי משום שהוא המבצע

היחיד. נוכח זאת עתרה ב"כ המאשימה למתחם עונש הולם הנע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל והפנתה לפסיקה לתמיכה בטיעוניו.

25. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הנאשם ללא עבר פלילי, נטל אחריות למעשיו, הודה ושיתף פעולה עם שירות המבחן, עם זאת הנאשם סבור שמיצה את ההליך הטיפולי על אף שהמלצת שירות המבחן היא, כי הוא זקוק להמשך טיפול. על כן עתרה להשית על הנאשם עונש בתחתית מתחם העונש ההולם, של 26 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס ופיצוי משמעותי לנפגעי העבירה. בנוסף בקשה, כי יחולט הקטנוע ששימש לצורך ביצוע העבירה.

26. מנגד, טען ב"כ הנאשם, כי על פי העובדות המוסכמות לא היה סיכון לבתים שיינזקו. כמו כן, אין מחלוקת שלא נגרם לרכב השלישי נזק כבד, אשר הוציא אותו מכלל שימוש.

27. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הנאשם ניהל אורח חיים נורמטיבי עובר לביצוע העבירה, שירת שירות צבאי מלא ובהמשך שירת במילואים, הוא נעדר עבר פלילי, עבר הליך שיקומי בהתאם לתסקירים, נתרם מההליך הטיפולי ומעוניין בו ומביע חרטה על המעשה. הנאשם עובד ואמו ושלושת ילדיו תלויים בו לפרנסתם. הנאשם שהה במעצר מיום 16.10.20 ועד ליום 5.12.20, כאשר שוחרר ל"מעצר בית", בהמשך שהה במעצר בית לילי. על כן ב"כ הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן.

28. במסגרת הראיות לעונש העידה הגב' יהודית שבתאי, אשתו של הנאשם, אשר מסרה, כי היא רואה בחומרה את האירוע ואינה מגבה את הנאשם על המעשה. לדבריה, בשנתיים האחרונות הנאשם עבר שינוי ממשי בעקבות הטיפול שעבר במסגרת שירות המבחן. הנאשם מבין כעת את חומרת מעשיו, ועשה שינוי באופן התנהגותו. עוד הוסיפה, כי לבני הזוג בת לקוית שמיעה הלומדת במסגרת החינוך המיוחד. העדה ציינה, כי הילדים חוו את ההליך המשפטי בצורה מאוד מאוד קשה.

29. הנאשם בדברו האחרון מסר, שהוא מבין היום לאחר שנתיים את משמעות עבירת ההצתה, שניתן לדעת היכן האירוע מתחיל, אך לא ניתן לדעת איך יסתיים. הנאשם פנה לנפגע העבירה והביע את התנצלותו לפניו, וציין כי קודם לכן לא יכול היה לפנות אליו, בשל ההליך הפלילי. עוד הביע הנאשם חרטה עמוקה על מעשיו, והדגיש כי הוא מבין מה האירוע גרם לנפגע העבירה ולבני משפחתו, והתנצל על כך מעומק הלב. הנאשם הוסיף וציין, כי ילדיו עברו טלטלה בעקבות ההליך.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

30. העיקרון המנחה בענישה, הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה, בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. על בית המשפט לקבוע מתחם עונש הולם בהתאם לעקרון המנחה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

31. הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירה בה הורשע הנאשם הם שלום הציבור, ביטחונו ושלמות

רכושו וקניינו. ההצתה מאופיינית בכך שקשה לאמוד מראש את נזקיה, ונזקים אלה יכולים להיות קטלניים ורבי היקף. אדם המעלה אש, אינו שולט בתוצאות מעשיו, ואין בידו לדעת או לחזות את היקף הפגיעה והנזק שייגרמו בעקבותיו. כך, למשל, **"בתי המשפט חזרו והדגישו את חומרתה היתרה של עבירת ההצתה, גם כשהיא מתייחסת לרכוש בלבד, בין היתר בשל הפוטנציאל לגרימת נזק לגוף, בבחינת אוי לגפרור שהצית להבה, שסופה ואחריתה מי יסורנה...."** (ע"פ 1727/14 מימון נ' מדינת ישראל (6.1.15)).

32. האמצעים הדרושים להצתת אש, הם פשוטים וזמינים, פעולת ההצתה עצמה קלה וידועה לכל, וכח ההרס של האש עצום ורב. בתוך זמן קצר היא יכולה לכלות עצמים בהם היא אוזחת ולהופכם לעפר ואפר, וטמונה בה סכנה לכל אשר נקרה בדרכה (ראה ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל (8.11.12)). עבירת ההצתה נתפסת כעבירה חמורה לא רק בשל הסכנה האינהרנטית הטבועה בה, אלא גם על שום המסר העבריני האלים העולה הימנה, מסר שיש בו כדי להטיל אימה ופחד ולפגוע בתחושת הביטחון האישי של הציבור (ראה בהקשר זה ע"פ 4311/12 מילאד סורי נגד מדינת ישראל (15.10.12) וכן ראה ת"פ (מחוזי נצרת) 31994-10-12 מדינת ישראל נגד מהראן עיסא (25.4.13), ע"פ 5074/10 מרדאווי נ' מדינת ישראל (19.9.12)).

33. אשר למדיניות הענישה הנהוגה- המחוקק קבע עונשי מאסר מרביים ממושכים בגין העבירה, שהם מהחמורים שבעונשים הקבועים בספר החוקים. הפסיקה מורה, כי בעבירה זו יש ליתן משקל רב לשיקולי הגמול וההרתעה, נוכח הפוטנציאל ההרסני שבה, וכי ככלל העונש הראוי בגינה הוא מאסר מאחורי סורג ובריח. כך ראה בהקשר זה בע"פ 1599/08 מרדכי אריאל לוינשטיין ואח' נגד מדינת ישראל (19.2.09), שם נאמר, בין היתר, כדלקמן: **"...לדידנו הצתה במקום שבו חיי אדם הוטלו או יכלו להיות מוטלים בכף מצדיקה ככלל מאסר של שנים ממושכות, על פי הכוונתו של המחוקק, וארכה המדויק של התקופה ייקבע בכל מקרה לגופו...."**

34. עם זאת, הובהר והודגש, כי רף הענישה בעבירות הצתה אינו אחיד וכל מקרה נשקל לגופו, ולעיתים בית-המשפט יימנע מהטלת מאסר של ממש ויסתפק בהשתת מאסר בעבודות שירות. יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 7139/13 טרפה צקול נ' מדינת ישראל (23.1.14): **"עיון בפסיקתו של בית משפט זה מגלה כי רף הענישה הנוהג בעבירות הצתה אינו אחיד והוא קשור בקשר ישיר לנסיבות המקרה ולנסיבותיו האישיות של הנאשם"**.

35. עיון בפסיקה מלמד שהעונשים הם פונקציה של הליך שיקומי, חומרת העבירות וריבוי האירועים, תוצאות המעשה, פוטנציאל הסיכון לחיי אדם ולרכוש, תכנון מוקדם ועברו הפלילי של הנאשם. העונשים נעים בין מאסר שירות בעבודות שירות ועד לעונשי מאסר העולים על שנה. ראו למשל הדוגמאות שלהלן:

א. בע"פ 8195/17 שחאדה נ' מדינת ישראל (1.1.18), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירת הצתת רכב לאחר שהתקיים קרב יריות ע"י שותפיו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 24-48 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם עונש של 28 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים.

ב. בע"פ 907/14 רחמים נ' מדינת ישראל (18.11.14) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו, בביצוע עבירת הצתה, בכך שעקב סכסוך, הצית יחד עם שותף קטין את רכב כאשר נגרמו נזקים כבדים. בית המשפט העליון קבע, כי מתחם עונש הולם הנע בין 2-4 שנות מאסר, שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי אינו חריג. ולא התערב בעונש שהושת על הנאשם של 3 שנות מאסר בפועל מתוכם 6 חודשים של הפעלת מאסר מותנה, בצד עונשים נלווים לרבות פיצוי

למתלוננת בסך 5,000 ש"ח. יצוין, כי מדובר בנאשם בעל עבר פלילי מכביד חרף גילו הצעיר.

ג. בע"פ 4311/12 **מילאד סורי נ' מדינת ישראל** (8.11.12), נדון עניינו של נאשם בן 20, נעדר עבר פלילי, אשר הורשע בהצתת רכב על רקע אהבה נכזבת ונדון, בין היתר, למאסר בפועל של 9 חודשים. על רקע נסיבותיו האישיות בית המשפט העליון הפחית את עונשו ל-6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, זאת בשל עברו הנקי, חרטתו שכללה פיצוי למתלוננת, והתרשמותו של שירות המבחן כי הוא איננו בעל דפוסי התנהגות עברייניים.

ד. בע"פ 1948/21 **סליאמה נ' מדינת ישראל** (13.9.21), נדון עניינו של נאשם בן 25, אשר הורשע בהצתת רכב ובגרימת נזק לרכב נוסף, בתוך מתחם הסמוך למקום מגורי המתלוננים. הנאשם נדון, בין היתר, למאסר בפועל של 8 חודשים. על רקע נסיבותיו האישיות, הפקת לקחים מצד הנאשם, עשית דין עצמי של המתלוננים בנאשם תוך גרימת חבלות גופניות משמעותיות, ולאור המלצת שירות המבחן, בית המשפט העליון הקל בעונשו וקבע, כי עונש המאסר ירוצו בעבודות שירות.

ה. בע"פ 7045/12 **אלטנאי נתנאל נ' מדינת ישראל** (11.03.13), הורשע המערער בהצתת רכב כנקמה בשומר סף, שמנע את כניסתו למועדון. בית המשפט המחוזי גזר עליו שנת מאסר בפועל וענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את ערעור המערער על העונש.

ו. בע"פ 9427/11 **מדינת ישראל נ' אנידג'ר ואח'** (16.2.12) נדון עניינם של נאשמים אשר הציתו משאית של המתלוננת בשל תחרות עסקית בינה לבין מעסיקו של נאשם 1. בית המשפט המחוזי גזר עליהם שישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות, בנוסף לעונשים נלווים. המאשימה ערערה לבית המשפט העליון על קולת העונש. בית המשפט העליון דחה את הערעור בשל נסיבותיהם האישיות של הנאשמים, עברם הנקי והתסקירים החיוביים.

ז. בת"פ 9773-03-10 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (16.9.13), הורשע נאשם בהצתת משאית של מתחרה עסקית. בשל הנסיבות המיוחדות בתיק זה, בית המשפט השית על הנאשם, בין היתר, 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ח. בת"פ 44470-10-11 **מדינת ישראל נ' סוועאד**, (1.4.12), הורשע נאשם בעבירת הצתה, כך שהצית את הרכב של מעסיקו, וזאת על רקע סכסוך על שכר העבודה. מדובר באדם צעיר, נעדר עבר פלילי אשר הודה במיוחס לו וניתן בעניינו תסקיר חיובי. בית המשפט המחוזי השית עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ט. בת"פ 36188-05-15 **מדינת ישראל נ' מוחמד אלהור** (26.7.16), הורשע נאשם בעבירות הצתה וחבלה במזיד ברכב לאחר שמיעת ראיות. הנאשם הצטרף לשניים אחרים ויחד הם שרפו שלושה כלי רכב של המתלונן. בית המשפט קבע, כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודת שירות לבין 15 חודשי מאסר בפועל והטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

י. בת"פ 4867-08-14 **מדינת ישראל נ' דנדקר** (20.05.15), הורשע נאשם בעבירת הצתה לאחר שהודה בעובדות כתב האישום המתוקן. הוא הצית שני כלי רכב. מדובר בנאשם צעיר, ללא עבר פלילי וניתן בעניינו תסקיר חיובי. ביהמ"ש קבע, כי מתחם העונש ההולם בין 9 ל-36 חודשי מאסר בפועל, והטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות מטעמי שיקום.

יא. בת"פ 15597-06-15 **מדינת ישראל נ' מאהר מיסק** (7.11.16), הורשע נאשם בעבירת הצתה, לאחר שהצית רכב, באמצעות בנזין ומצת. העבירה בוצע על ידו ללא שותפים. נקבע, כי מתחם העונש ההולם נע בין 8 ל-24 חודשי מאסר ונגזרו על הנאשם 10 חודשי מאסר ועונשים נלווים.

יב. בת"פ 46248-02-19 **מדינת ישראל נ' לוי** (15.11.20), הורשע נאשם בעבירת הצתה יחד עם אחרים, לאחר שהצית באמצעות בנזין שני רכבים השייכים למתלונן על רקע סכסוך עסקי, וגרם נזק חיצוני לחלקם האחורי של הרכבים. נקבע, כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל. ובשל שיקולי שיקום הוטל עונש של תשעה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

36. אשר לנסיבות ביצוע העבירה- אין מדובר במעשה אשר בוצע על רקע גחמה רגעית, אלא קדם לו תכנון מוקדם, לרבות עריכת הכנות מוקדמות וסיור מקדים בסמוך לביתו של המתלונן, כאשר הוא רכוב על קטנוע שבבעלותו כשהוא מצויד בבנזין. כמבצע יחיד הנאשם הוא זה אשר תכנן את האירוע, ואף הצית בפועל את הרכבים של המתלונן, אשתו ובנם. נגרם נזק ממוני לרכבים של המתלונן ואשתו והם הוצתו כליל, וברכב השלישי הובער מושב הנהג בחלל תא הנוסעים. נסיבה לחומרה היא שההצתה התרחשה באזור מגורים בשעת לילה מאוחרת, עת רוב בני האדם ישנים, ואינם מודעים לסכנה, כך שהאש עלולה להתפשט ולפגוע ברכוש נוסף, ואף לסכן גוף ונפש, על כן הנזק הפוטנציאלי חמור. למרבה המזל, האירוע הסתיים בפגיעה ברכוש בלבד. בנוסף, נגרם לנפגעי העבירה נזק נפשי נוסף, פגיעה קשה בתחושת הביטחון, בפרטיותם והם עברו טלטלה קשה בעקבות האירוע. עם זאת, ומבלי להקל ראש בחומרת המעשה, בהתחשב בהיקף הנזק הנקודתי שנגרם בפועל, ובכך שאין מדובר בהצתה של מבנה, ועל פי העובדות המוסכמות בין הצדדים הרכבים היו רחוקים ממבנים המשמשים למגורים, כך שפוטנציאל הנזק לפגיעה בנפש או בגוף היה נמוך, מדובר בפגיעה בינונית בעוצמת הערכים המוגנים.

37. לאחר שבחנתי את הערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירות במקרה שלפניי, את נסיבות ביצוע העבירות ואת מדיניות הענישה הנהוגה, הגעתי לכלל מסקנה, כי מתחם העונש ההולם את העבירה שלפניי, נע בין 12 חודשי מאסר, לבין 36 חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים.

חריגה ממתחם העונש ההולם

38. המחוקק קבע בסעיף 40ד' לחוק, כי גם במקרה בו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם הם בעלי חומרה יתירה, אם הנאשם השתקם, או שיש סיכוי של ממש שישתקם, בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, יכול בית המשפט לקבוע כי העונש שיוטל על הנאשם יחרוג ממתחם העונש ההולם, וזאת מטעמי שיקום.

39. אני סבורה, כי הליך השיקום אשר עבר הנאשם במסגרת ההליך שלפניי נכנס בגדר חריג זה. הנאשם עבר הליך טיפולי מזה כשנה, במסגרת שירות המבחן וקצין המבחן התרשם שתהליך זה, מקטין את הסיכון להישנות התנהגות

דומה בעתיד, על כן קצין המבחן המליץ לאפשר לנאשם להתמיד בתהליך. במהלך תקופת הדחיה הנאשם התמיד בדרך השיקום, גילה אחריות ורצינות, ועשה מאמצים רבים לשינוי. הנאשם הוכיח, כי הוא לא חזר לבצע עבירות נוספות, מאז האירוע מושא כתב האישום.

40. לכך מצטרפים הודאת הנאשם במיוחס לו, ובכך הביא לחיסכון בזמן שיפוטי יקר וייתר את הצורך בהעדת המתלונן ובני משפחתו. עוד התחשבתי בכך שהנאשם בן 38 נשוי ואב לשלושה ילדים, עבר משבר משפחתי ותעסוקתי, טרם מעצרו ניהל אורח חיים נורמטיבי, שירת שירות צבאי מלא בחיל האוויר, ושמר על יציבות תעסוקתית. בנוסף התחשבתי במצבו הבריאותי, בכך שסובל מאסתמה ומפריצת דיסק. כמו כן התחשבתי בכך ששהה במעצר ממש ולאחר מכן השתחרר למעצר בית מלא, בהמשך שהה במעצר בית לילי, שגם הוא הוסר לפני כארבעה חודשים. התחשבתי גם בכך שהנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו והבין את חומרתם ובפרט את השלכותיו והפוטנציאל לפגיעה בנפש. הנאשם חש אמתיה לנפגעי העבירה והתנצל על מעשיו. הנאשם נעדר עבר פלילי, וההליך המשפטי היווה גורם מרתיע ומטיל מורא עבורו. בנוסף, שיתף הנאשם פעולה עם שירות המבחן והביע נכונות להמשך טיפול. עוד שקלתי, את המלצת שירות המבחן להטלת צו מבחן לשנה במסגרתו הנאשם ישולב בקבוצה טיפולית ולשקול הטלת מאסר שירוצה בעבודות שירותו.

41. אשר על כן, מצאתי ליתן בכורה לשיקולי שיקום על פני שיקולי הלימה והרתעה. עם זאת, ינתן ביטוי גם לשיקולים אלה, בכך שהחריגה ממתחם העונש ההולם אינה ניכרת, ובעיקרה מתמצאת באופן שבו ירצה הנאשם את עונש המאסר, וכן לא מצאתי לנכות את ימי מעצרו.

42. בשים לב לכל אלה מצאתי לאמץ את המלצת שירות המבחן, ולחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום ולהטיל עליו את העונשים כדלהלן:

א. 9 חודשי מאסר אשר ירצו בעבודות שירות ב"עזר מציון" בירושלים, החל מיום 28.10.21 או בכל מועד אחר שיקבע על ידי הממונה על עבודות השירות. הנאשם מוזהר כי אם לא יעמוד בתנאי עבודות השירות הוא עלול לרצות עונש זה במאסר ממש.

ב. 12 חודשי מאסר. הנאשם לא ירצה עונש זה, אלא אם יעבור תוך תקופה של 3 שנים מהיום על עבירה של הצתה.

ג. קנס בסך 3,000 ₪ או 10 ימי מאסר תחתיו. הקנס ישולם בעשרה תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 1.2.22. לא ישולם תשלום במועדו או במלאו תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיד.

ד. צו מבחן למשך שנה מהיום. הנאשם מוזהר כי אם לא ימלא אחר צו המבחן ידון עונשו מחדש.

ה. מאחר שנפגעי העבירה פוצו על ידי חברת הביטוח, ומכל מקום פתוחה לפניהם האפשרות לפנות להליך אחר על מנת לקבל פיצוי מלא, מצאתי לפסוק פיצוי על הפגיעה שנגרמה להם שהיא מעבר לנזק הפיזי, עמוד 10

הכוללת פגיעה בתחושת הביטחון האישי ועוגמת הנפש. בנוסף, התחשבתי בכך ששלושה נפגעו ממעשיו של הנאשם. על כן יפצה הנאשם כל אחד מנפגעי העבירה בסך 6,000 ₪, סך הכל 18,000 ₪ אשר ישולמו עד ליום 1.2.22.

ו. לאור בקשת המאשימה ומאחר שמדובר בכלי ששימש לביצוע העבירה ומאחר שב"כ הנאשם לא התנגד לבקשה זו בטיעוניו, אני מורה על חילוט קטנוע מסוג ג'וי מקס מ.ר. 51-753-78.

העתק גזר הדין ישלח לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"א חשוון תשפ"ב, 17 אוקטובר 2021, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.